

MA Markkinakehitys / Taipale Olli

3.4.2018

[FG-O7-21/1]

Varttitaseen referenssiryhmän kokous 2/2018

Aika	Torstai 20.3.2018 klo 10.00-13.00	
Paikka	Helsinki, Fingrid, Nh. Kopula	
Läsnä	Pasi Aho, Jari Aurojärvi, Tom Backman, Jari Hokkanen Jonni Laine, Jarmo Lapakko, Tomi Mäkelä, Teija Pelkonen, Jani Piipponen, Mika Potinkara, Saku Ruottinen Jan Rönback, Samuli Saine, Kaija Savolainen, Sari Wessman, Ville Väre, Maria Joki-Pesola, Olli Taipale,	Fingrid Datahub Oy Pohjolan Voima Oy Fortum Markets Oy Energia Oy eSett Oy EPV Energia Oy Elenia Oy UPM-Kymmene Oyj Fingrid Oyj Sallilan Energia Oy Caruna Oy Nord Pool Finland Oy SPS Oy Omakotiliitto ry Jyväskylän Energia Oy Energiavirasto Fingrid Oyj, pj Fingrid Oyj, siht.
Poissa	Tomi Pesonen, Tommi Riski,	Metsä Group SOK-yhtymä

Käsitellyt asiat

1 Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistio

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja esitteli ryhmän uuden jäsenen. Jari Hokkanen liittyi varttitaseen referenssiryhmän kokoonpanoon varsinaisena jäsenenä. Kokouksen asialista hyväksyttiin ilman muutoksia.

Käytiin läpi edellisen kokouksen muistio. Muistio hyväksyttiin ilman kommentteja.

2 Ajankohtaiset

Ajankohtaisissa asioissa kerrottiin, että pohjoismaisesta tasehallintamallista on päästy sopimukseen. Pohjoismaiden yhteisen tahtotilan löytyminen helpottaa merkittävästi HTR-projektin (Higher Time Resolution eli varttitase) toteutusta. Pohjoismainen HTR-projekti etenee tällä hetkellä mm. pohjoismaisen taseselvitysprosessin osalta.

Muistutettiin Fingrid Current tilaisuudesta 4.4., jossa varttitase ja reaaliaikamarkkinat ovat vahvasti esillä.

Varttitaseesta ja tasemallin harmonisoinnista pidetään webinaari 17.4.2018 klo 09:00-11:30. Webinaari on maksuton ja siihen voi ilmoittautua Adaton verkkosivujen kautta. Varttitaseelle on perustettu sähköpostiosoite varttitase@fingrid.fi, johon voi laittaa kysymyksiä ja palautetta.

Fingrid on työstämässä skenaarioita liittyen varttitaseeseen ja siihen sidonnaisiin muihin projekteihin/muutoksiin. Asiaa käsitellään referenssiryhmässä myöhemmin.

Seuraavaan kokoukseen mennessä varttitasetiimi on todennäköisesti muodostettu, ja projektiin on saatu konsultti fasilitoimaan tiimiä. Puheenjohtaja lupasi lähettää lisätietoa varttitasetiimin kokoamisesta ennen seuraavaa referenssiryhmän kokousta.

3 Toimialan SWOT-analyysi

Käytiin läpi koostettu toimialan SWOT-analyysi (liitteenä), joka on yhteenveto kaikista saaduista vastauksista. Analyysin tuloksia ei ole esitetty tärkeysjärjestyksessä. Huomiot on kirjattu yhteenvetoon teemoittain.

Käytiin vilkasta keskustelua ja todettiin, että useat asiat voidaan nähdä uhkina/heikkouksina tai mahdollisuuksina/vahvuuksina riippuen näkökulmasta.

SWOT-analyysin tuloksia tullaan hyödyntämään varttitaseen implementointisuunnitelman laatimisessa.

Sovittiin, että kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta analyysiä täydennetään edelleen.

3.1 Vahvuudet

Varttitaseen vahvuuksina nähtiin muun muassa älyverkkojen mahdollistaminen ja vähittäiskuluttajan palveluiden kehittyminen sekä tasepoikkeamista aiheutuvien kustannusten oikeudenmukaisempi jakautuminen.

Lisäksi varttitaseesta katsottiin saatavan laajempia yhteiskunnallisia hyötyjä, esimerkiksi rajasiirtokapasiteetin tehokkaampi hyödyntäminen ja yhteiseurooppalaisen sekä pohjoismaisen markkinan yhdentyminen.

3.2 Heikkoudet

Heikkouksista korostuivat energiamittaukseen liittyvät asiat kuten energiamittareiden epävarma varttikyvykyys, rajallinen tiedonsiirtokapasiteetti ja ennenaikaisista mittarivaihdoksista aiheutuvat kustannukset. Heikkouksina nähtiin myös tietojärjestelmämuutokset erityisesti silloin, jos toimija on jo ehtinyt kilpailuttamaan datahubin vaatimat muutokset tietojärjestelmiinsä ilman varttikyvykyyttä.

3.3 Mahdollisuudet

Varttitase nähdään tärkeänä kulutusjoustomarkkinoiden mahdollistajana ja markkinaehtoisuus ruokkii innovatiivisuutta.

Useampien tietojärjestelmämuutosten samanaikainen toteuttaminen lisää kustannustehokkuutta. Samasta syystä mittareiden uusiminen voi olla kustannustehokasta.

Lainsäädäntömuutokset asettavat yhteisen aikataulun kaikille ja lainsäädännön kehittäminen nähdään myös mahdollistamassa tasapuolisuuden lisääntymistä alan toimijoiden välillä.

Mahdollisuutena nähtiin myös vähittäiskuluttajalle suunnattu viestintä, jonka avulla voidaan parantaa kuluttajien ymmärrystä energiamurroksesta ja energia-alasta kokonaisuutena. Kuluttajaviestinnästä todettiin, että vaikka aiheena varttitase on vaikeasti ymmärrettävä yksittäiselle kuluttajalle, tulee muutoksen syistä kertoa. Avointa viestintää kannatettiin.

3.4 Uhkat

Suurimpina uhkakuvinä varttitaseeseen toteutukselle nähtiin hankkeen eri osa-alueiden aikatauluriskit ja resurssipula. Näitä ovat muun muassa lainsäädäntö- ja tietojärjestelmämuutokset sekä toimialan ja tietojärjestelmätoimittajien henkilöresurssien riittämättömyys.

Uhka on myös liian kapean tulevaisuusvision huomioon ottaminen. Miten siirryttäessä varttitaseeseen, voitaisiin ottaa huomioon tulevaisuuden kehityssuunnat esim. mahdollinen siirtyminen vieläkin lyhyempään taseselvitysjaksoon?

Uhkina nähtiin myös mitatun ja profiloituneen tiedon eroavaisuus (taseriski), epävarmuus energiamittareiden tiedonsiirron toimivuudessa ja luentatekniikoiden varttikyvykkyydestä. Keskusteltiin vähittäisasiakkaiden yksityisyydensuojasta, joka on nostettu ongelmaksi Keski-Euroopassa ja Australiassa. Tämän uhkan toteutuminen Suomessa todettiin olevan hyvin pieni. Uhkana voidaan pitää sitä, miten media uutisoi varttitaseen kustannusvaikutukset pienkuluttajille. Yhteistä viestintää tulee siis miettiä vielä referenssiryhmässä.

3.5 Yhteenvetoa analyysistä

Kokouksessa päätettiin, että muistion liitteenä lähetetään vain kokouksessa läpi käyty toimialan SWOT-analyysi eikä kaikkien vastausten lähettämiseksi ole tarvetta. Aineistoa on paljon ja sitä tullaan hyödyntämään implementointisuunnitelmaa laadittaessa.

Keskusteltiin vähittäiskuluttajan mahdollisuuksista osallistua sähkömarkkinoille muiden sähkökaupan tuotteiden kuin DA-markkinoihin sidottujen tuotteiden osalta. Ryhmän yhteiseksi näkemykseksi jäi se, ettei vähittäiskuluttajille ole muuta mahdollisuutta nykyisin kuin hyödyntää DA-markkinoihin sidottuja tuotteita.

Esille nousi tasesähkön hinnanmuodostuminen. Toiveena oli tehdä "rautalankasimulaatio", miten 15 minuutin kaupankäyntiin siirtyminen muuttaa tasesähkön hinnan muodostumista. Uudistuva hinnoittelurakenne on tasehallinnan suuntaviivojen mukaisesti kehityskierroksella, eikä vielä voida varmaksi sanoa mistä hintakomponentit jatkossa muodostuvat.

SWOT-analyysin lopuksi käsiteltiin avoimia kysymyksiä ja kommentteja, joita analyysin vastauksista löytyi. Osa kommenteista oli ymmärrettävissä monella tavalla ja sekaannusta herättivät erityisesti kohdat, joista ei voitu tunnistaa tarkoitetaanko vähittäis- vai tukkumarkkinoiden toimijoita. Referenssiryhmän kokouksen ja kommentoinnin perusteella esitysmateriaaliin on lisätty ja täsmennetty vastaukset jokaisen kysymyksen perään.

4 Energiaviraston kyselyn tulokset

Ville Väre kävi läpi Energiaviraston varttitase-selvityksen tuloksia (liitteenä). Kyselyyn vastanneista enemmistö oli verkkoyhtiöitä. Kyselyn vastauksissa oli kuvattu samoja hyötyjä ja haittoja kuin läpikäydyssä SWOT-analyysissä.

Väre totesi, että Energiaviraston rooli varttitase-hankkeessa on ottaa kantaa toteutusaikatauluun. Varttitaseen toteutuslaajuus ja muut toteutukseen liittyvät yksityiskohdat eivät ole viraston päätettävissä.

Vastauksissa korostui toimialan toive nopeasta päätöksestä sekä on huoli varttitaseen laajuudesta ja datahubin varttikyvykkyydestä.

5 Seuraavan kokouksen teema ja tehtävät

Seuraava kokous on 30.5.2018 ja käsiteltävänä aiheena on energiamittaus. Fingrid ja Energiateollisuus ry valmistelevat tausta-aineistoa, joka lähetetään referenssiryhmälle viikkoa ennen kokousta.

Fingrid pohtii ulkopuolisen asiantuntijatahon kutsumista referenssiryhmän kokoukseen keskustelemaan energiamittauksesta.

6 Muut asiat

Referenssiryhmän syyskuun kokous sovittiin järjestettävän yhdessä varajäsenten kanssa. Kokoukseen jälkeen siirrytään päivälliselle. Tarkempi ohjelma on vielä suunnitteilla.

Pohdittiin mahdollisuutta osallistua kokouksiin skype välityksellä. Todettiin, että etäyhteyden päästä ei kuitenkaan voisi osallistua keskusteluun, koska kuuluvuus voi olla ongelma ja näin ison ryhmän kokouksessa puheenvuorojen jakaminen etänä oleville on haastavaa.

Kokouksen lopussa tuli kaksi kysymystä joita Fingrid selvittää seuraavaan kokoukseen mennessä: 1) varttitaseen toteutusaikatauluun otetaan kantaa puhtaan energian paketissa ja kanta poikkeaa tasehallinnan suuntaviivasta. Vaikuttaako tämä varttitase - hankkeen toteutusaikatauluun? 2) Muuttaako varttitase alkuperätakuiden prosessia?

7 Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin aikataulussa.

MA Markkinakehitys / Taipale Olli

3.4.2018

[FG-O7-21/1]

- Liitteet
- Ajankohtaisia varttitaseesta ja tasehallinnasta
 - Varttitaseen SWOT-analyysi
 - Energiaviraston yhteenveto varttitase kysymyksistä
- Jakelu
- Referenssiryhmän jäsenet ja varajäsenet